

7

exemplar gratuït

Aspectes rellevants de la Llei de prevenció de riscos laborals

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals.
BOE núm. 269, de 10 de novembre de 1995.

La present Llei adapta al dret espanyol la Directiva 89/391/CEE relativa a l'aplicació de mesures per promoure la millora de la seguretat i salut dels treballadors, alhora que incorpora, parcialment, disposicions d'altres directives com són: la 92/85/CEE sobre la protecció de la maternitat, la 94/33/CEE sobre la protecció dels joves en el treball i la 91/383/CEE relativa al tractament de les relacions del treball temporal, de duració determinada i en empreses de treball temporal.

Objectiu Promoure la seguretat i salut dels treballadors mitjançant l'aplicació de mesures i el desenvolupament de les activitats necessàries per a la prevenció de riscos derivats del treball.

Àmbit d'aplicació Abasta tant l'àmbit de les relacions laborals com el de les relacions de caràcter administratiu o estatutari del personal civil al servei de les administracions públiques. Tot això sense perjudici del compliment de les obligacions específiques que s'estableixen per a fabricants, importadors i subministradors, i dels drets i les obligacions que poden derivar-se'n per als treballadors autònoms. També s'aplica a les societats cooperatives en què hi hagi socis, i que l'activitat dels quals consisteixi en la prestació del seu treball personal.

No és d'aplicació en aquelles activitats on les seves particularitats ho impedeixin en l'àmbit de les funcions públiques de:

- Policia, seguretat i resguard duaner.
- Serveis operatius de protecció civil i peritatge forense en els casos de risc greu, catàstrofe i calamitat pública.

Aquesta Llei tampoc no és d'aplicació a la relació laboral de caràcter especial al servei de la llar familiar.

Principis de l'acció preventiva L'acció preventiva haurà de desenvolupar-se d'acord amb els següents principis generals:

- Evitar els riscos.
- Avaluar els riscos que no es poden evitar.
- Combatre els riscos en el seu origen.
- Adaptar la feina a la persona.
- Tenir en compte l'evolució de la tècnica.
- Planificar la prevenció.
- Substituir el que sigui perillós pel que comporti poc perill o no en comporti.
- Avantposar les mesures de protecció col·lectiva a les individuals.
- Facilitar les degudes instruccions als treballadors.

Definicions

Prevenció: Conjunt d'activitats o mesures adoptades o previstes en totes les fases d'activitat de l'empresa amb la finalitat d'evitar o disminuir els riscos derivats del treball.

Risc laboral: Possibilitat que un treballador pateixi un determinat dany derivat del treball.

Danys derivats del treball: Malalties, patologies o lesions sofertes amb motiu o ocasió de la feina.

Risc laboral greu i imminent: Aquell que sigui probable racionalment que es materialitzi en un futur immediat i pugui suposar un dany greu per a la salut dels treballadors.

Processos, activitats, operacions, equips o productes "potencialment perillosos": Aquells que, en absència de mesures preventives específiques, originen riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors que els desenvolupen o els utilitzen.

Equip de treball: Qualsevol màquina, aparell, instrument o instal·lació utilitzada en el treball.

Condició de treball: Qualsevol característica del treball que pugui tenir una influència significativa en la generació de riscos per a la seguretat i salut del treballador.

Equip de protecció individual (EPI): Qualsevol equip destinat a ser portat o subjectat pel treballador perquè el protegeixi d'un o diversos riscos que puguin amenaçar la seguretat o la salut en el treball.

Obligacions de l'empresari

L'empresari té el deure de protegir els treballadors davant els riscos laborals. Per això garantirà la seguretat i la salut dels treballadors al seu servei, en tots els aspectes relacionats amb la feina.

En aquest sentit adoptarà totes les mesures que calguin d'acord amb les següents actuacions:

- Avaluar els riscos.
- Analitzar les possibles situacions d'emergència i adoptar les mesures necessàries.
- Organitzar la prevenció i el treball, integrant la prevenció a totes les activitats de l'empresa i tenint present la capacitat dels treballadors.
- Facilitar equips de treball i equips de protecció individual adequats.
- Informar i formar els treballadors.
- Garantir un servei de vigilància periòdica de la salut dels treballadors en funció dels riscos.
- Consultar i permetre la participació dels treballadors.

L'empresari elaborarà i conservarà la documentació següent:

- L'avaluació dels riscos i la planificació de l'acció preventiva.
- Les mesures de prevenció i protecció que cal adoptar.
- Els resultats dels controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors.
- La pràctica dels controls de l'estat de salut dels treballadors.
- La relació d'accidents de treball i de malalties professionals que hagin causat incapacitat laboral superior a un dia de treball.

En cas de cessament de l'activitat de l'empresa, tota aquesta documentació s'enviarà a l'autoritat laboral.

Aquesta documentació estarà a disposició de les autoritats laboral i sanitària.

Avaluació dels riscos

L'empresari efectuarà una avaluació inicial dels riscos per tal de planificar l'acció preventiva de l'empresa, tenint en compte:

- La naturalesa de l'activitat.
- L'exposició a riscos especials.
- L'elecció dels equips de treball.
- L'elecció de les substàncies o els preparats químics.
- El condicionament dels llocs de treball.

L'avaluació s'actualitzarà quan les condicions de treball canviïn i es revisarà si s'han produït danys per a la salut dels treballadors.

Si el resultat de l'avaluació ho fes necessari, l'empresari realitzarà:

- Controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors per detectar situacions potencialment perilloses.

- Aquelles activitats preventives, incloses les relacionades amb els mètodes de treball i de producció, que garanteixin un major nivell de protecció dels treballadors. Aquestes accions s'hauran d'integrar en tots els nivells jeràrquics i en el conjunt d'activitats de l'empresa.

Com a conseqüència dels controls periòdics, quan es detecti una inadequació, l'empresari haurà de modificar les activitats de prevenció.

Quan apareguin indicis que les mesures de prevenció són insuficients, l'empresari realitzarà una investigació, per detectar-ne les causes.

Coordinació d'activitats empresarials

Quan en un mateix centre de treball es desenvolupin activitats de dues o més empreses, aquestes hauran de cooperar en l'aplicació de la normativa de prevenció de riscos laborals.

L'empresari titular informará i donará les instruccions adequades als empresaris que desenvolupin la seva activitat en el seu centre de treball, en relació als riscos existents, així com de les mesures de protecció i prevenció i de les mesures d'emergència.

Aquests dos punts seran d'aplicació als treballadors autònoms que desenvolupin l'activitat laboral en aquests centres.

Les empreses que contractin o subcontractin amb altres la realització d'obres o serveis corresponents a la pròpia activitat i que es duguin a terme en els seus propis centres de treball, han de vigilar que aquests contractistes i subcontractistes compleixin la normativa de prevenció de riscos laborals.

Obligacions dels fabricants, importadors i subministradors

Els fabricants, els importadors i els subministradors de maquinària, equips, productes i estris de treball estan obligats a assegurar que aquests no constitueixin una font de perill per als treballadors, sempre que estiguin instal·lats i siguin utilitzats amb les condicions, la forma i amb les finalitats que s'han recomanat.

Els fabricants, els importadors i els subministradors de productes i substàncies químiques que s'utilitzin en la feina estan obligats a envasar-los i etiquetar-los de manera que se'n permeti la conservació i la manipulació en condicions de seguretat, i se n'identifiqui clarament el contingut i els riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors que comporti el seu emmagatzematge o la seva utilització.

Els subjectes esmentats anteriorment, han de subministrar la informació que indiqui la manera correcta d'utilització, les mesures preventives addicionals a prendre i els riscos laborals que comportin tant l'ús normal com la manipulació o utilització inadequades.

Un dret genèric de tot treballador és tenir una protecció eficaç en matèria de seguretat i salut en el treball.

Així mateix, els treballadors tenen dret a:

- Informació sobre:
 - . Els riscos per a la seguretat i la salut en el treball.
 - . Les mesures i activitats de protecció i prevenció aplicables.
 - . Les mesures adoptades en casos d'emergència.
- Formació:
 - Teòrico-pràctica suficient i adequada en matèria preventiva, tant:
En ser contractat (en qualsevol modalitat o durada d'aquest).
Per canvi de les condicions de treball.
 - Serà impartida en hores de feina o descomptant-les de la jornada laboral.
- Consulta i participació sobre:
 - . Planificació i organització en el treball i en la introducció de noves tecnologies, sempre que pugui afectar la seguretat i la salut dels treballadors.
 - . L'organització i desenvolupament de les activitats de protecció de la salut i de la prevenció.
 - . La designació de treballadors encarregats de les mesures d'emergència.
 - . Els procediments d'informació i documentació.
 - . El projecte i l'organització de les activitats formatives sobre prevenció.

S'efectuarà mitjançant els representants dels treballadors quan l'empresa en disposi.
- En la vigilància de la salut es garantirà:
 - . La vigilància periòdica de l'estat de salut en funció dels riscos inherents al treball, que serà de caràcter voluntari exceptuant casos especials (disposicions legals, avaluació dels efectes de les condicions de treball, verificació de si l'estat de salut del treballador pot constituir un perill per ell mateix o per d'altres), on caldrà un informe previ dels representants dels treballadors.
 - . La intimitat i dignitat de la persona.
 - . La confidencialitat de la informació recopilada.
 - . L'entrega dels resultats a l'afectat.
 - . Que aquestes dades no seran utilitzades amb finalitats discriminatòries ni en perjudici del treballador.
 - . Quan sigui necessari, la vigilància periòdica de la salut es prolongarà més enllà de la finalització de la relació laboral, en els termes que es determinin reglamentàriament.
- En cas de risc greu i imminent:
 - . El treballador podrà abandonar el seu lloc de treball quan consideri que la seva vida o salut està exposada a un risc greu i imminent.
 - . Els representants legals dels treballadors, per majoria, podran interrompre l'activitat dels treballadors afectats per risc greu i imminent si l'empresa no adopta les mesures de prevenció necessàries. En cas de no poder reunir els representants dels treballadors, els delegats de prevenció, per majoria, podran prendre aquesta decisió.
 - . Els treballadors o els seus representants no patiran cap perjudici per aquest fet, si no han actuat de mala fe o amb negligència.

Proteccions especials

L'empresari garantirà de manera específica la protecció a treballadors:

- Especialment sensibles a determinats riscos:
 - . Per característiques personals.
 - . Per estat biològic conegut.
- En situació d'embaràs o part recent.
- Menors de 18 anys.

Treballadors temporals

Els treballadors amb relacions de treball temporal o de durada determinada i els contractats per empreses de treball temporal gaudiran del mateix nivell de protecció, en matèria de seguretat i salut, que la resta de treballadors de l'empresa on presten els serveis.

Obligacions dels treballadors

Correspon a cada treballador vetllar, segons les seves possibilitats, per la seva pròpia seguretat i salut en el treball i per la d'aquelles altres persones a qui pot afectar la seva activitat professional.

El treballador té el deure de cooperar amb l'empresari perquè aquest pugui garantir unes condicions de treball sense riscos.

Aquest deure inclou:

- La utilització adequada de les màquines, aparells, eines, substàncies perilloses, equips de transport i qualsevol altre mitjà amb el que duguin a terme la seva activitat.
- No posar fora de funcionament i utilitzar correctament els dispositius de seguretat existents.
- Informar immediatament de qualsevol situació que pugui implicar un risc per a la salut i la seguretat dels treballadors.

L'incompliment d'aquestes obligacions té consideració d'incompliment laboral als efectes de l'article 58.1 de l'Estatut dels treballadors.

Delegats de prevenció

Són els representants dels treballadors (designats per i entre els representants del personal) amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos.

Plantilla	Nombre de Delegats
fins a 30	1 *
de 31 - 49	1 **
de 50 - 100	2
de 101 - 500	3
de 501 - 1000	4
de 1001 - 2000	5
de 2001 - 3000	6
de 3001 - 4000	7
de 4001 en endavant	8

* Serà el Delegat de personal.

** S'escollirà per i entre els Delegats de personal.

L'empresari ha de proporcionar als delegats de prevenció els mitjans i la formació en matèria preventiva que calgui per a l'exercici de les seves funcions.

Competències i facultats

- Col·laborar amb la direcció de l'empresa en la millora de l'acció preventiva.
- Promoure i fomentar la cooperació dels treballadors en l'execució de la normativa sobre prevenció de riscos.
- Ser consultats per l'empresari.
- Exercir la tasca de vigilància i control normatiu.
- Acompanyar els tècnics i/o els inspectors de treball en les visites realitzades per aquests en relació a la normativa sobre prevenció de riscos laborals.
- Ser degudament informats per l'empresari.
- Dur a terme visites als llocs de treball per exercir una tasca de vigilància i de control de l'estat de les condicions de treball.
- Proposar millores a l'empresari i al Comitè de seguretat i salut.

Serveis de prevenció

És el conjunt de mitjans humans i materials necessaris per dur a terme les activitats preventives. Assessoren i assisteixen l'empresari, els treballadors o els seus representants i els òrgans de representació especialitzats.

L'empresari ha de designar un o diversos treballadors perquè s'ocupin d'aquesta activitat, ha de constituir un servei de prevenció o bé ha de concertar aquest servei amb una entitat especialitzada aliena a l'empresa.

A les empreses de menys de sis treballadors l'empresari podrà assumir les funcions de l'acció preventiva sempre que desenvolupi habitualment la seva activitat al centre de treball i tingui prou capacitat per fer-ho.

Per poder actuar com a serveis de prevenció, les entitats especialitzades han de tenir l'acreditació de l'administració laboral, prèvia aprovació de l'administració sanitària pel que fa als aspectes de tipus sanitari.

L'empresari que no hagi concertat el servei de prevenció amb una entitat especialitzada aliena a l'empresa, ha de sotmetre el seu sistema de prevenció al control d'una auditoria o una avaluació externa.

Els serveis de prevenció seran regulats en els termes que reglamentàriament es determinin.

Les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la seguretat social podran desenvolupar les funcions assignades als serveis de prevenció a les empreses que tinguin associades.

Els serveis de prevenció hauran de ser interdisciplinaris i hauran d'estar en condicions de proporcionar a l'empresa l'assessorament i el suport que necessiti segons els tipus de riscos que hi hagi i pel que fa a:

- Disseny, aplicació i coordinació de plans i programes de prevenció.
- Avaluació dels factors de risc.
- Priorització de les mesures de prevenció a adoptar, vetllant per la seva eficàcia.
- Formació i informació als treballadors.
- La prestació dels primers auxilis i plans d'emergència.
- La vigilància de la salut dels treballadors amb relació als riscos derivats del treball.

Comitè de seguretat i salut

Òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de l'empresa en matèria preventiva.

Es constituirà en totes les empreses o centres de treball amb 50 o més treballadors.

Estarà format pels delegats de prevenció i per l'empresari i/o els seus representants en igual nombre. Els delegats sindicals i els representants tècnics de la prevenció a l'empresa hi participaran amb veu però sense vot.

Competències

- Participar en l'elaboració, posada en pràctica i avaluació dels plans i els programes de prevenció de riscos a l'empresa.
- Promoure iniciatives sobre mètodes i procediments per a una efectiva prevenció dels riscos.

Facultats

- Disposar de la informació necessària per desenvolupar les seves tasques (accidentalitat laboral, memòria i programació anuals de serveis de prevenció...).

Actuacions de les administracions públiques competents

Competències en matèria sanitària

Les administracions en matèria sanitària tenen les funcions de:

- Establir mitjans adequats per a l'avaluació i control (protocols, pautes, etc.), de les actuacions de caràcter sanitari realitzades pels serveis de prevenció de les empreses.
- Implantar sistemes d'informació adequats.
- Supervisar la formació en matèria de prevenció i promoció de la salut laboral del personal sanitari que actuï en els serveis de prevenció.
- Elaborar i divulgar estudis, investigacions i estadístiques relacionats amb la salut dels treballadors.

Competències en matèria laboral

Les administracions públiques competents en matèria laboral han de dur a terme funcions de:

- Promoure la prevenció i l'assessorament que han de desenvolupar els òrgans tècnics en matèria preventiva.
- Vetllar pel compliment de la normativa sobre prevenció de riscos laborals mitjançant les actuacions de vigilància i control.
- Sancionar l'incompliment de la normativa de prevenció de riscos laborals.

Òrgans tècnics

És l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball (INSHT) qui establirà cooperació amb els òrgans de les Comunitats autònomes amb competències en aquesta matèria.

Funcions:

- Assessorament tècnic en l'elaboració de normativa legal i en el desenvolupament de la normalització nacional i internacional.
- Promoció, i en el seu cas, formació, informació, investigació, estudi i divulgació en matèria de prevenció de riscos laborals.
- Suport tècnic i col·laboració amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social.
- Col·laboració amb òrgans internacionals.
- Qualsevol altra que sigui necessària per al compliment de les seves finalitats i li sigui encarregada en l'àmbit de les seves competències.

Òrgans de vigilància i control de la normativa

La Inspecció de Treball i Seguretat Social té les següents funcions:

- Vigilar el compliment de la normativa sobre prevenció de riscos laborals.
- Assessorar i informar empresaris i treballadors.
- Elaborar els informes sol·licitats pels jutjats socials.
- Comprovar i afavorir el compliment de les obligacions assumides pels serveis de prevenció.
- Informar l'autoritat laboral sobre els accidents de treball mortals, molt greus o greus i sobre les malalties professionals.
- Ordenar la paralització immediata de treballs en cas de risc greu i imminent per a la seguretat o la salut dels treballadors.

Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball

Es crea com a òrgan col·legiat assessor de les Administracions públiques en la formulació de les polítiques de prevenció i com a òrgan de participació institucional en matèria de seguretat i salut en el treball.

Integrada per:

- . Un representant de cadascuna de les Comunitats autònomes.
- . El mateix nombre de membres de l'Administració General de l'Estat que el total de representants de les Comunitats autònomes.
- . Paritàriament amb tots els anteriors, per representants de les organitzacions empresarials i sindicals més representatives.

La secretaria de la Comissió correspon a la direcció de l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball.

Fundació

Adscrita a la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball.

La seva finalitat ha de ser promoure la millora de les condicions de seguretat i salut, especialment a les petites empreses.

Accions a desenvolupar:

- Formació/informació.
- Assistència tècnica.
- Promoció del compliment de la normativa de prevenció de riscos.

Infraccions administratives

Són les accions o les omissions dels empresaris que incompleixin les normes legals, reglamentàries i les clàusules normatives dels convenis col·lectius en matèria de seguretat i salut laboral subjectes a responsabilitats.

Amb l'aprovació del Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost (BOE núm. 189 de 8 d'agost), text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social, tota la tipificació d'infraccions, responsabilitats i sancions en matèria de prevenció de riscos laborals es regeix per aquest Reial decret el qual deroga alguns articles de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, concretament els apartats 2, 4 i 5 de l'article 42 i des de l'article 45, exceptuant-ne els paràgrafs tercer i quart de l'apartat 1, fins a l'article 52.

Les infraccions tipificades d'acord amb aquest Reial decret legislatiu són objecte de sanció després de la instrucció de l'expedient sancionador a proposta de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, conforme el procediment administratiu especial que s'estableix al Reial decret 928/1998, de 14 de maig.

Per al personal civil al servei de les administracions públiques, les infraccions seran objecte de responsabilitats envers la imposició de la realització de les mesures correctores.

Les infraccions es qualifiquen en:

- Lleus
- Greus
- Molt greus

Es poden imposar en els graus de mínim, mitjà i màxim, segons criteris establerts en el Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.

Infraccions	Grau mínim (PTA)	Grau mitjà (PTA)	Grau màxim (PTA)
Lleus	5.000-50.000	50.001 - 100.000	100.001 - 250.000
Greus	250.001 - 1.000.000	1.000.001 - 2.500.000	2.500.001 - 5.000.000
Molt greus	5.000.001 - 20.000.000	20.000.001 - 50.000.000	50.000.001 - 100.000.000

En cas de reincidència, la quantia de les sancions consignades es pot incrementar fins al doble del grau de la sanció corresponent a la infracció comesa, sense que s'excedeixi en cap cas el màxim previst per a cada classe d'infracció.

Prescripció de les infraccions (comptades des de la data de la infracció):

Lleus	1 any
Greus	3 anys
Molt greus	5 anys

Observacions

La declaració de fets provats que contingui una sentència en ferm de l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu, relativa a l'existència d'infracció a la norma de riscos laborals, vincularà l'ordre social de la jurisdicció, quant al recàrrec, si escau, de la prestació econòmica del sistema de la Seguretat Social.

Les limitacions de la facultat de contractar amb l'administració per la comissió de delictes o per infraccions administratives molt greus en matèria de seguretat i salut en el treball es regiran pel que estableix la Llei 13/1995, de 18 de maig, de contractes de les administracions públiques, modificada per la Llei 53/1999, de 28 de desembre.

Derogacions

- Llei 8/1988, de 7 d'abril, sobre infraccions i sancions en l'Ordre social (articles 9, 10, 11, 36, apartat 2, 39 i 40, paràgraf 2n).
- Decret de 26 de juliol de 1957, on es fixen els treballs prohibits a dones i menors, en els aspectes relatius al treball de les dones.
- Decret d'11 de març de 1971, sobre constitució, composició i funcions dels Comitès de Seguretat i Higiene en el Treball.
- Ordenanza General de Seguridad e Higiene en el Trabajo, Ordre del 9 de març de 1971, títols I i III.

Modificacions

- Llei 39/1999, de 5 de novembre (BOE núm. 266, de 6 novembre de 1999) per a Promoure la conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores. L'article 10 modifica l'article 26 de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals, referent a la protecció de la maternitat.

Data d'actualització d'aquest full: juny de 2001.

Centre de Seguretat
i Condicions de Salut en el Treball
Pl. Eusebi Güell, 4-5
08034 BARCELONA
Tel. 93 205 50 01

Centre de Seguretat
i Condicions de Salut en el Treball
Polígon Industrial "El Segre"
C/ Empresari Josep Segura i Farré P.728-B
25071 LLEIDA
Tel. 973 20 04 00

Centre de Seguretat
i Condicions de Salut en el Treball
Av. de Montilivi, 118
17003 GIRONA
Tel. 972 20 82 16

Centre de Seguretat
i Condicions de Salut en el Treball
Polígon Camp Clar
C/ Riu Siurana, 29 B
43006 TARRAGONA
Tel. 977 54 14 55

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball
Direcció General
de Relacions Laborals

Centre de Seguretat
i Condicions de Salut en el Treball
<http://www.gencat.es/treball/scst>